

РЕШЕНИЕ

№ 246

гр. София, 06.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 8-МИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на седми февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Красимир Машев

Членове: Златина Рубиева
Петя Алексиева

при участието на секретаря К.а Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Красимир Машев Въззивно гражданско дело
№ 20221000502418 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С Решение № 262029/20.06.2022 г., постановено по гр. дело № 8437/2019 г. по описа на СГС, I ГО, I-16 с-в, частично е уважен предявеният осъдителен иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 2 ЗОДОВ за заплащане на сумата от 2500 лв., представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от незаконно обвинение в извършване на престъпление по чл. 257 НК (стар текст, ДВ, бр. 62/1997 г., в сила до 13.10.2006 г.), вр. с чл. 255, ал. 1 от НК (стар текст, ДВ, бр. 62/1997 г., в сила до 13.10.2006 г.), във вр. с чл. 2, ал. 2 НК, за което с влязло в сила на 29.07.2016 г. Определение от 15.07.2016 г. на СГС, НО, 19 състав по нчд № 2239/2016 г. е потвърдено Постановление от 05.04.2016 г., по ДП № 5298/2013 г. по описа на СДВР, пр. пр. № 6141/2012 г. на СГП за прекратяване на наказателното производство, водено срещу ищеца, поради недоказаност на обвинението (искът е отхвърлен за разликата до пълния му предявен размер от 35000 лв.), ведно със законната лихва от 29.07.2016 г. до окончателното ѝ заплащане.

Ищецът е обжалвал първоинстанционното решение в частта, в която е отхвърлен предявеният деликтен иск за заплащане на обезщетение за причинените неимуществени вреди – над сумата от 2500 лв. до пълния му предявен размер от 35000 лв. Въззивникът счита, че при определяне размера на заместващото обезщетение за претърпените болки и страдания от незаконното обвинение за извършено тежко престъпно деяние по чл. 257 НК (стар текст, ДВ, бр. 62/1997 г., в сила до 13.10.2006 г.), вр. с чл. 255, ал. 1 НК (стар текст,

ДВ, бр. 62/1997 г., в сила до 13.10.2006 г.), вр. с чл. 2, ал. 2 НК, за което се предвижда тежко наказание, решаващият първоинстанционен съд не е съобразил интензитета на изживените страдания и личен дискомфорт, вкл. и с оглед на обстоятелството, че проведената наказателна репресия е осуетила воденето на нормален и пълноценен живот. Счита, че от събраните по делото доказателства се установява, че същият е претърпял негативни психически изживявания, вследствие на незаконно повдигнатото и поддържано обвинение.

Въззиваемият-ответник не е подал в законоустановения срок отговор на въззивната жалба, но неговият процесуален представител в проведеното пред въззивния съд о. с. з. на 07.02.2023 г. изразява становище за нейната неоснователност.

Решението не е обжалвано от ответника в частта, в която искът с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 2 ЗОДОВ за заплащане на заместващо обезщетение е уважен до сумата от 2500 лв., поради което в тази част то е влязло в законна сила и въззивният съд не дължи произнасяне.

Въззивната жалба е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК, поради което е допустима.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата.

Процесното първоинстанционно решение е валидно и допустимо в обжалваната част.

Съдът, като съобрази правните доводи на страните, събраните писмени и гласни доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

СГС, I ГО, 16 с-в, е бил сезиран с осъдителен иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 2 ЗОДОВ.

За да възникне притезателното право на увредения за обезвреждане на неимуществените и имуществените вреди, причинени му от орган на Прокуратурата на Република България вследствие на повдигане на незаконно обвинение, трябва в обективната действителност да бъдат осъществени следните материални предпоставки (юридически факти): 1) на ищеца да му е повдигнато обвинение от Прокуратурата на Република България за извършено от него престъпление; 2) съдът да е оправдал подсъдимия с влязла в сила присъда или наказателното производство да е било прекратено, като в този случай повдигнатото му обвинение е незаконно; 3) подсъдимият да е претърпял неимуществени вреди и 4) причинените неимуществени вреди да са необходима, естествена, присъща, закономерна последица от повдигнатото незаконно обвинение, т.е. да е налице причинно-следствена връзка между наказателното производство, по което е било повдигнато незаконното обвинение, и причинения вредоносен резултат. Отговорността на прокуратурата за повдигане на незаконно обвинение е обективна, като тя не е предпоставена от виновното поведение на съответно длъжностно лице при прокуратурата – арг. чл. 4, предл. последно ЗОДОВ.

Тъй като обжалваното решение е влязло в законна сила в частта, в която е уважен искът за заплащане на заместващо обезщетение за причинени неимуществени вреди от процесното незаконно обвинение – за сумата от 2500 лв. (в частта, в която първоинстанционното решение не е обжалвано), основанийето (правопораждащите спорните материални права юридически факти) на предявения осъдителен иск е установено със сила на пресъдено нещо, като спорът по настоящото дело се съсредоточава върху обстоятелството дали първоинстанционният съд правилно е приложил критериите за справедливост, уредени в разпоредбата на чл. 52 ЗЗД, при определяне размера на заместващото обезщетение.

Не е спорно между страните, а и от събраните по делото доказателства се установява правнорелевантното обстоятелство, че ищецът е бил привлечен като обвиняем на **27.07.2012 г.** за извършване на следното престъпно деяние: в периода от 01.01.2004 г. до 15.04.2004 г., в гр. София, за да избегне плащането на данъчни задължения-данък общ доход в големи размери, не е подал декларация, която се изисква по силата на закон (чл. 41 ЗОДФЛ, обн. ДВ, бр. 118/1997 г., в сила от 01.01.1998 г. до 19.12.2006 г.), а именно годишна данъчна декларация за облагаем доход, получен през 2003 г. – на 16.04.2003 г. внесъл на каса по своя лична депозитна сметка № 1624300098061 в „ПИБ” АД-клон „Витоша” сумата от 500000 щатски долара, на стойност по курса на БНБ 900000 лв., като укрил доходи, с неустановен източник, обявени в декларация по чл. 5, ал. 2 от ППЗМИП като лични средства и укритите данъчни задължения-данък общ доход е в особено големи размери – 215364 лв. (по смисъла на чл. 93, т. 14 НК) – престъпление по чл. 257 от НК (стар текст ред. ДВ, бр. 62/1997г., в сила до 13.10.2006 г.) вр. с чл. 255, ал. 1 от НК (стар текст ред. ДВ, бр. 62/1997 г., в сила до 13.10.2006 г.), вр. с чл. 2, ал. 2 от НК. На същата дата по отношение на ищеца е взета най-леката мярка за неотклонение „подписка”.

С присъда от 18.09.2015 г., постановена по нхд № 5232/2014 г. на СГС, НО, 28 с-в, подсъдимият К. С. Т. е признат за виновен за извършено престъпление по чл. 257, ал. 1, пр. 1, вр. с чл. 255, ал. 1 НК, във вр. с чл. 2, ал. 2 НК и му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от 1 година и 6 месеца, чието изтърпяване е отложено на основание чл. 66, ал. 1 НК за срок от три години и глоба в размер на четири хиляди лева.

С решение от 24.03.2016 г., на САС, НО, Втори състав, по внохд № 42/2016 г., присъдата е отменена, като делото е върнато на прокуратурата за отстраняване на съществени нарушения на процесуалните правила при изготвяне на обвинителния акт.

С Постановление от 05.04.2016 г., по ДП № 5298/2013 г. по описа на СДВР, пр. пр. № 6141/2012 г. на СГП, е прекратено воденото срещу обвиняемия наказателното производство, за престъпление по чл. 257 НК (стар текст, ДВ, бр. 62/1997г., в сила до 13.10.2006 г.), във вр. с чл. 255, ал. 1 НК (стар текст, ДВ, бр. 62/1997 г., в сила до 13.10.2006 г.), вр. с чл. 2, ал. 2 НК, поради недоказаност на обвинението, като това прекратително Постановление е потвърдено с влязло в сила на 29.07.2016 г. Определение от 15.07.2016 г., на СГС, НО, 19 състав - по нчд № 2239/2016 г.

Следователно, наказателното преследване срещу обвиняемия е продължило за

периода от 27.07.2012 г. до 29.07.2016 г., т.е. **4 години**.

Установява се, че по отношение личността на ищеца е била приложена най-леката мярка на процесуална принуда „подписка”, поради което човешкото право на незаконно обвинения за свободно придвижване не е било ограничено значително.

От показанията на свидетеля Г. Г., дългогодишен познат на ищеца, се установява, че след привличането му като обвиняем в извършване на процесното престъпно деяние К. К. Т. се чувствал физически и психически отпаднал, приятелите му се отдръпнали от него. Преди бил морално устойчив, весел и здрав, а след привличането му като обвиняем това жизнерадостно състояние съществено се променило в негативна насока.

Съдът приема за достоверни показанията на свидетеля, тъй като, преценени с всички други събрани по делото доказателства - арг. чл. 172 ГПК, те не са вътрешно противоречиви, житейски логични са, като субективните възприятия за последиците върху психичното състояние на ищеца по време на процесния наказателен процес са непосредствени.

При така приетите за установени правнорелевантни факти въззивната инстанция счита, че предявеният осъдителен иск за заплащане на обезщетение за причинените неимуществени вреди от незаконното обвинение е доказан по своето основание – изяснените от свидетеля изменения в социалното общуване на ищеца (приятелите му се отдръпнали от него), в неговото психично състояние (не се чувствал морално устойчив и здрав), в неговото здравословно състояние (отслабнал физически) са закономерна, необходима последица от незаконното обвинение за престъплението, за което ищецът е бил обвинен, т. е. изживеният стрес, психическо напрежение и емоционална потиснатост са в причинно-следствена връзка с незаконно предявеното обвинение за престъпление, за което се предвижда наказание лишаване от свобода от 2 до 10 години (то е тежко съгласно определителната правна норма, уредена в чл. 93, т. 7 НК) и глоба до 5000 до 20000 лв.

Тъй като неимуществените вреди, които представляват неблагоприятно засягане на лични, нематериални блага, не биха могли да бъдат възстановени, предвиденото в закона обезщетение не е компенсаторно, а заместващо и се определя съобразно критериите, предписани в правната норма на чл. 52 ЗЗД – по справедливост от съда. Съгласно ППВС № 4/1968 г. понятието „справедливост” по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. При определяне на това заместващо обезщетение следва да се вземе предвид обстоятелството, че ищецът е бил незаконно обвинен в извършване на тежко престъпление, за което се предвижда тежко наказание – от 2 до 10 години лишаване от свобода и глоба от 5000 до 20000 лв. Наказателното производство е продължило в един неразумен период от време при висиящност на делото на две съдебни инстанции (с оглед неговата действителна фактическа и правна сложност) – **4 години**, като още в самото начало е взета най-леката мярка за процесуална принуда „подписка”, поради което неговото човешко право на свободно придвижване не е било засегнато в значителна степен. Макар и първоинстанционният съд да

го е признал за виновен в извършване на тежкото престъпление – избягване плащане на укрити данъчни задължения в особено големи размери, за което му е било повдигнато незаконното обвинение, наложеното му наказание „лишаване от свобода” е било отложено по реда на чл. 66, ал. 1 НК за срок от три години, поради което обективно след този момент той не е бил поставен под угрозата ефективно да изтърпи наложеното му наказание – „лишаване от свобода”, което да увеличи значително интензитета на изживените негативни емоции.

Следователно, при съобразяване на всички обстоятелства – тежестта на престъплението, за което е повдигнато обвинение (то е „тежко” по смисъла на чл. 93, т. 7 НК, тъй като за неговото извършване се предвижда наказание лишаване от свобода **от 2 до 10 години** и глоба от 5000 лв. до 20000 лв.), неразумният с оглед естеството на изпълнителното деяние и извършените процесуални-следствени действия (4 години) срок на висиящност на наказателното производство, преживеният стрес и дискомфорт в социалното общуване, изживяната потиснатост, породената угриженост, затвореност и вгълбеност, което води до психологически дискомфорт и страдания, което обективно увеличава степента на преживените морални болки и страдания, въззивният съд приема, че заместващото обезщетение на ищеца за причинените му от незаконното обвинение неимуществени вреди е в размер на 4000 лв. САС взема предвид и правнорелевантното обстоятелство, че незаконно обвиненият не е извършвал противоправни деяния, за които с влязла в сила присъда да е признат за виновен, поради което продължилото наказателно производство в нера разумен срок обективно е довело до по-висок интензитет на неблагоприятни емоционални изживявания. Нещо повече, първоинстанционният съд го е признал за виновен в извършване на инкриминираното престъпление, което неминуемо е довело до задълбочаване на чувството на обида от незаконното обвинение.

Следователно, искът за заплащане на заместващо обезщетение за причинени неимуществени вреди на ищеца от процесното незаконно обвинение трябва да бъде уважен за сумата от 4000 лв., а да бъде отхвърлен за разликата до пълния му предявен размер от 35000 лв. В този смисъл, обжалваното решение трябва да бъде отменено в частта, в която предявеният деликтен иск е бил отхвърлен над присъдената сума от 2500 лв. до размера от 4000 лв., като в тази част той трябва да бъде уважен.

При този изход на правния спор, предмет на въззивното производство, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на ищеца следва да се присъди допълнително сумата от 34,29 лв., представляваща уговорено и заплатено адвокатско възнаграждение за осъществяване на процесуално представителство пред СГС. Въззивникът не е релевирал пред САС искане за присъждане пред въззивния съд съдебни разноски, поради което те не следва да бъдат присъждани.

Така мотивиран, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 262029/20.06.2022 г., постановено по гр. дело № 8437/2019 г. по описа на СГС, I ГО, I-16 с-в, **в частта**, в която е отхвърлен предявеният от К. К. Т., ЕГН ***** срещу ПРОКУРАТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 2 ЗОДОВ над сумата от 2500 лв. до размера от 4000 лв., представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от незаконното обвинение в извършване на престъпление по чл. 257 НК (стар текст, ДВ, бр. 62/1997 г., в сила до 13.10.2006 г.), вр. с чл. 255, ал. 1 от НК (стар текст, ДВ, бр. 62/1997 г., в сила до 13.10.2006 г.), във вр. с чл. 2, ал. 2 НК, което е било прекратено с влязло в сила Постановление на прокурор, ведно със законната лихва от 29.07.2016 г. до окончателното ѝ заплащане, като **ПОСТАНОВЯВА**:

ОСЪЖДА на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 2 ЗОДОВ ПРОКУРАТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ да заплати на К. К. Т., ЕГН *****, с адрес гр. ***, ж. к. „****“ № ***, вх. „****“, ет.***, ап.*** допълнително сумата от **1500 лв.** (общо за 4000 лв.), представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от незаконното обвинение в извършване на престъпление по чл. 257 НК (стар текст, ДВ, бр. 62/1997 г., в сила до 13.10.2006 г.), вр. с чл. 255, ал. 1 от НК (стар текст, ДВ, бр. 62/1997 г., в сила до 13.10.2006 г.), във вр. с чл. 2, ал. 2 НК, което е било прекратено с влязло в сила Постановление на прокурор, ведно със законната лихва от 29.07.2016 г. до окончателното ѝ заплащане.

ПОТВЪРЖДАВА Решението в останалата обжалвана част.

РЕШЕНИЕТО в останалата част като необжалвано е влязло в сила.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд по правилата на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

ПРЕПИС от настоящото Решение да се връчи на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____